

Hyväksytty Huoltaja-säätiön isännistön kokouksessa 21.11.2007

Huoltaja-säätiön aloite sosiaali- ja terveysministeriölle sosiaalialan eettisen neuvottelukunnan asettamiseksi

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Sosiaalialan toimintaympäristö on muuttumassa perustavanlaatuisesti. Talouden rakenteiden uudistuminen, alueiden polarisoituminen ja monet muut yhteiskunnalliset muutokset vaikuttavat ihmisten elämään ja tuovat uusia kysymyksiä sosiaalialan vastattaviksi. Turvallisuutta luovat rakenteet pirstoutuvat ja arvot moninaistuvat. Oman lähiyhteisön ja yhteiskunnan lisäksi ihmisten elämässä vaikuttavat kansainväliset yhteydet erityisesti kansalliset rajat ylittävän verkkoviestinnän räjähdysmäisen kasvun seurauksena.

Sosiaalialan ammattilaisten tehtävä on huolehtia erityisesti heikoimmassa asemassa olevien ihmisten elämisen edellytyksistä. Työ on ihmisten auttamista sellaisissa tilanteissa, joita leimaavat turvattomuus, omien selviytymiskeinojen rajallisuus, ristiriidat ja elämän ajautuminen epäsuotuisaan tai tuhoavaan suuntaan. Vaikeiden priorisointien paineissa ja muuttuvan kulttuurin ympäristössä työ vaatii vahvaa ammatillista etiikkaa ja osaamista.

Sosiaalialan työ sisältää jo lähtökohtaisesti moraalisesti ja eettisesti vaikeita kysymyksiä. Työssä tulee vastaan eri osapuolten välisiä eturistiriitoja ja jännitteitä, joiden ratkaisemiseksi ei ole valmiita vastauksia. Alan ammattilaiset joutuvat käsittelemään myös tahdonvastaista auttamista koskevia kysymyksiä.

Auttamisprosessissa on mukana entistä useampia julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin toimijoita. Niiden yhteistyö ei ohjaudu pelkästään asiakkaiden tarpeista vaan myös palvelujen hankintaa ohjaavasta säännöstöstä. Yhteisenä kivijalkana eri auttajilla tulisi kuitenkin olla samanlainen ammatillinen moraalinen ja yhteinen etiikka. Palveluiden järjestämisen sosiaaliset, juridiset ja taloudelliset näkökulmat ja niiden erilaiset painotukset voivat viedä toimintaa ristiriitaisiin suuntiin.

Eettiset kysymykset ovat olennaisia myös esimiesten sekä ammatillisen ja poliittisen johdon työssä.

Siksi myös lainsäädäntötyön tulee ottaa huomioon eettiset periaatteet. Sosiaalialan tutkimuksessa eettiset lähtökohdat tulisi tehdä näkyviksi ja tulosten ja niiden tulkinnan tulee olla eettisesti kestäviä.

Kunta- ja palvelurakenteen uudistus muuttaa todennäköisesti myös sosiaalialan omia rakenteita. Sosiaalipalveluita antavat organisaatiot saattavat pirstoutua tai hajautua muiden alojen organisaatioihin. Tällöin toimintarakenteiden ja niiden sisällä työyhteisöjen tuki sosiaalialan työntekijöille todennäköisesti vähenee. Alan ammattilaiset joutuvat entistä yksilöllisemmin vastuuseen työstään, yhteistyörakenteista ja työn vaikutuksista.

Huoltaja-säätiö katsoo, että suurten muutosten keskellä on pidettävä selkeästi näkyvissä sosiaalialan eettinen perusta ja huolehdittava sen kestävydestä. Laajan ja monialaisen toimintakentän tueksi tarvitaan valtakunnallista elintä, jossa alan moraalisia ja eettisiä kysymyksiä voidaan käsitellä mahdollisimman monipuolisesti.

Huoltaja-säätiö esittää sosiaali- ja terveysministeriölle, että se asettaisi eettisen neuvottelukunnan käsittelemään sosiaalialan eettisiä kysymyksiä. Siinä tulisi olla monipuolinen sosiaalialan käytännön, koulutuksen, tutkimuksen ja etiikan asiantuntemus sekä palveluja käyttävien kansalaisten edustus.